

تفسیر انفسی هاد

جلد ۱

آیات ۱-۵ سوره مبارکه بقره

امین سپیدنامه

تفسیر انفسی هاد

جلد یک / آیات ۱ تا ۵ سورة مبارکه بقره

ناشر: ام ایبها

نویسنده: امین سپیدنامه

نوبت چاپ: اول / بهار ۱۳۹۹ ■ شمارگان: ۱۰۰ جلد ■ قیمت: ۷۵۰۰۰۰ ریال
قطع و صفحه: وزیری / ۴۰۰ صفحه ■ شابک: ۳ - ۷۵ - ۶۸۶۲ - ۹۶۴ - ۹۷۸

کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است

تلفن مرکز پخش: ۰۹۳۳۹۲۳۶۹۷۵

سرشناسه: سپیدنامه، امین، ۱۳۶۴ -
عنوان و نام پدید آور: هاد: تفسیر انفسی قرآن کریم / مؤلف امین سپیدنامه.
مشخصات نشر: قم: ام ایبها (س)، ۱۳۹۹ -
مشخصات ظاهری: ج.

بهاء: ۷۵۰۰۰۰ ریال : ISBN : 978 - 964 - 6862 - 75 - 3

وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: عنوان دیگر: تفسیر انفسی قرآن کریم
مندرجات: ج. ۱. آیات ۱-۵ سورة مبارکه بقره
موضوع: تفاسیر شیعه - قرن ۱۴
موضوع: تفاسیر (سورة بقره)
رده بندی کنگره: ۲۱، ۱۳۹۹ هـ ۲ س / ۹۸ BP
رده بندی دیویی: ۲۹۷ / ۱۷۹
شماره کتابشناسی ملی: ۶۰۱۵۲۱۹

فهرست مطالب

۱۷.....	مقدمه
۲۰.....	مراتب معنایی قرآن
۲۳.....	مقدمه‌ای جهت ورود به مبحث تفسیر
۲۵.....	قوای باطنی
۲۵.....	حس مشترک
۲۷.....	قوه‌ی خیال
۲۸.....	اسامی متعدد قوه‌ی خیال
۲۹.....	قوه‌ی متصرفه

الم ﴿۱﴾

۳۱.....	اسرار علم حروف
۳۷.....	ظهور الف در وقایع روزانه
۳۷.....	قرآن، شرح زندگی انسان
۳۸.....	رابطه‌ی زمان با وقایع روزانه
۴۰.....	نگاهی فلسفی به وقایع روزانه
۴۲.....	توجه به چیستی یا هستی
۴۳.....	تحلیل وقایع با چشم الف بین
۴۴.....	شهود خداوند در باطن وقایع

ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٦٧﴾

- منشأ معلومات و مجهولات انسان ۴۷
- ریب و تفاوت آن با شک ۴۸
- حقیقت قرآن چیست؟ ۴۸
- قوس نزول و صعود ۴۹
- نظام هستی، علم مطلق و قرآن عینی ۵۱
- قرآن حقیقتی واحد با مصادیق سه گانه ۵۲
- معنای ریب درآیه‌ی مورد نظر ۵۳
- دوری از حقیقت علم موجب شک و انکار است ۵۵
- مقصود از «النَّاسِ» چه کسانی هستند؟ ۵۶
- مقولات پنج گانه در علم منطق ۵۷
- تغییر فصل وجودی انسان ۵۹
- ظهور فصل حقیقی انسان ۶۰
- مخاطب حقیقی قرآن ۶۲
- درکات و درجات در سیر نزولی و صعودی انسان ۶۴

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٦٨﴾

- مراتب ایمان ۶۵
- پایین‌ترین مرتبه‌ی ایمان: ایمان تقلیدی ۶۵
- دومین مرتبه‌ی ایمان: علم الیقین ۶۷
- سومین مرتبه‌ی ایمان: عین الیقین ۶۸
- مرتبه‌ی عالی ایمان: حق الیقین ۶۹

۷۱.....	قله‌ی ایمان: برد الیقین.....
۷۲.....	شاخصه‌ی داشتن ایمان حقیقی.....
۷۲.....	زوال استعداد انسانیت، حسرتی جانکاه در قیامت.....
۷۴.....	عقل نظری و عقل عملی.....
۷۵.....	موطن حصول ایمان.....
۷۶.....	اعمال قلبی و اعمال قالبی.....
۷۸.....	آیا اعمال حسنه‌ی کفار مورد پذیرش است؟.....
۷۸.....	علم و معرفت، میزان سنجش اعمال.....
۸۰.....	نقش اراده در عملی شدن علم انسان.....
۸۱.....	اولین تفسیر از معنای غیب.....
۸۲.....	مقصود از قلب در قرآن.....
۸۵.....	اعتدال خیال.....
۸۶.....	عجایب قوه‌ی خیال.....
۸۸.....	نحوه‌ی عملکرد قوه‌ی خیال.....
۸۹.....	زندگانی دنیا خوابی ممتد است.....
۸۹.....	بررسی منامات در سوره یوسف علیه السلام
۹۲.....	قوه‌ی خیال چگونه مانع ترقی انسان می‌شود؟.....
۹۴.....	شباهت قوه‌ی خیال به اوصاف جنیان.....
۹۵.....	برخی تفاوت‌های انسان عقلی و خیالی.....
۹۷.....	راه‌های کنترل خیال.....
۹۹.....	غرق شدن در سوالات عقلی.....
۱۰۱.....	نمایش اسرار عالم در قوه‌ی خیال با رهبری عقل.....

- تفاوت قوه خیال و لامسه در چشیدن لذات و آلام..... ۱۰۲
- تجلی قوه‌ی خیال در مسائل اجتماعی..... ۱۰۴
- میل به زینت‌ها از القائنات شیاطین است..... ۱۰۸
- اقسام بهشت..... ۱۰۸
- اقسام کفر..... ۱۱۱
- تفسیری دیگر از معنای غیب..... ۱۱۲
- نفس ناطقه، مصداق اتم غیب..... ۱۱۵
- ایمان به نفس ناطقه..... ۱۱۷
- فاعل اصلی تمام وقایع خداوند است..... ۱۲۰
- «من» واقعی تجلی عالم غیب..... ۱۲۱
- تفاوت تفکر با خیال پردازی..... ۱۲۵
- گفتاری در مورد جسم..... ۱۲۵
- تفکر و حضور..... ۱۲۶
- دوری از تفکر، دوری از قرآن..... ۱۲۹
- معنای درهای هفت گانه‌ی جهنم و هشت گانه‌ی بهشت..... ۱۳۲
- نماز به امامت عقل..... ۱۳۳
- سلطنت عقل سبب تجلی نماز حقیقی..... ۱۳۴
- بالاترین مصداق غیب..... ۱۳۶
- غیب مطلق نفسی و غیب نسبی..... ۱۴۰
- بنی اسرائیل، نوعی در تاریخ..... ۱۴۲
- قلب سلیم و قلب مریض..... ۱۴۴
- پذیرش احکام شرعی مصداق دیگری از ایمان به غیب..... ۱۴۵

۱۴۷.....	«يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ»
۱۴۸.....	«صلاة» جامع تمام عبادات
۱۵۰.....	نماز تجلی عبادات مختلف
۱۵۱.....	تجلی مراتب وجودی انسان در نماز
۱۵۴.....	مراتب سه گانه ی وجودی
۱۵۵.....	خواب عالمانه
۱۵۷.....	دوری از علم، دوری از رحمت خداوند
۱۵۸.....	نماز منشأ عبادات حقیقی
۱۵۹.....	تفاوت اقامه ی نماز با خواندن آن
۱۶۲.....	چشنده ی اصلی آلام و لذات
۱۶۵.....	بدن متروح و روح متجسد
۱۷۰.....	قبله
۱۷۱.....	ولایت، روح نماز
۱۷۲.....	رابطه ی حضور و ازدیاد سن
۱۷۵.....	آداب حضور در محراب عبادت
۱۷۸.....	ذکر سمع الله لمن حمده
۱۷۹.....	اهتمام انسان کامل به نماز
۱۸۰.....	تشهد و سلام

«وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ»

۱۸۱.....	انفاق، وصف متّقین
۱۸۱.....	یکی از مصادیق انفاق

نشانه‌های منافقین	۱۸۲
آثار انفاق	۱۸۶
چگونگی سنخیت یافتن با نور	۱۸۷
سنت الهی در نزول رزق	۱۹۰
سنخیت در انجام افعال انسانی	۱۹۲
تغییر محیط، تابع تغییر نفس	۱۹۴
شرط پذیرش انفاق	۱۹۷
علم، یکی از مصادیق انفاق	۱۹۹
سخنی در مورد دریافت کننده‌ی انفاق	۲۰۰
سنخیت، یکی از عوامل ضرورت خودسازی	۲۰۲
عفو الهی	۲۰۵
علت حقیقی صدور اعمال	۲۰۷
چگونه اعمال خود را طیب کنیم؟	۲۱۱
وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿۴﴾	
تفسیر آیه	۲۱۵
ظرف علم	۲۱۵
ویژگی ظرف علم	۲۱۸
مخاطب بالذات در اُنْزِلَ إِلَيْكَ	۲۱۹
مخاطب قرآن	۲۲۱
چگونگی ادراک قرآن	۲۲۲
حشر با انبیاء گذشته و حصول ایمان حقیقی	۲۲۴

قرآن و اطوار و شئون مختلف آن	۲۲۷
ایمان به حقیقت عالی قرآن	۲۲۹
مصور الصور حقیقی خداوند متعال است	۲۳۱
آرامش، حاصل ایمان به علوم نازل شده بر قلب	۲۳۳
قرآن، شرح نفس ناطقه‌ی انسانی	۲۳۶
نبأ عظیم بودن باطن هر انسان	۲۳۹
توجه به پیام‌ها و آیات الهی در زندگی	۲۴۰
برخی علل و راه‌های تصرف شیاطین	۲۴۳
برهم خوردن سنخیت‌ها در اثر تغییر باطن	۲۴۶
حرکت استکمالی یا استبداری نفس	۲۴۷
فرق صاحب علم با علیم	۲۵۰
غایت علم فنای در حق است	۲۵۱
﴿وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ﴾	۲۵۴
قیامت چه زمانی محقق می‌شود؟	۲۵۴
اهل یقین، اهل شهودند	۲۵۵
نقش قوه‌ی خیال در ترقی انسان	۲۵۶
قوه‌ی خیال موطن مشاهده‌ی حقایق ملکوتی	۲۵۹
مرگ به معنای تکامل	۲۶۰
محال بودن طفره و تجافی	۲۶۲
معنای قیامت	۲۶۴
آیا حوادث زندگی انسان قبلاً به وجود آمده‌اند؟	۲۷۰
مکان وقوع قیامت کجاست؟	۲۷۴

۲۷۹.....	قیامت هم اکنون برپاست
۲۸۲.....	راه رسیدن به خداوند در درون ماست
۲۸۵.....	موت اختیاری
۲۸۶.....	رابطه ی علم و عالم
۲۸۸.....	بحثی در باب تضایف
۲۹۲.....	مالکیت نفس نسبت به بدن
۲۹۴.....	مالکیت نفس نسبت به قوا
۲۹۵.....	مالکیت نفس نسبت به صفاتش
۲۹۸.....	معنایی از یوم الفصل
۳۰۰.....	حرکت در انسان
۳۰۰.....	معنای حال و ملکه
۳۰۳.....	علم، فصل وجودی انسان
۳۰۴.....	معنای فصل مقوم

أُولَئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥﴾

۳۰۸.....	اقسام هدایت
۳۱۳.....	آیا شریعت ساکن می تواند پاسخ گوی انسان سیال باشد؟
۳۱۵.....	ظاهرو باطن کلمات اولیاء
۳۱۶.....	احکام باطنی
۳۱۹.....	تغییر احکام با خروج از هر مرتبه
۳۲۰.....	سالک حقیقی عین هدف می شود
۳۲۱.....	معرفت به نفس، غایت حرکت

۳۲۲	چگونگی کسب کمالات.....
۳۲۶	اسفار اربعه.....
۳۲۸	ولی مُرشد.....
۳۳۰	جستجوی هادی.....
۳۳۲	هادی یا مجمع البحرين.....
۳۳۴	سفرانفسی برای رسیدن به استاد.....
۳۳۵	هلاکت انسان بدون استاد الهی.....
۳۳۸	تقابل دین تقلیدی و دین تحقیقی.....
۳۳۹	چرا در محضر استاد نیستیم؟.....
۳۴۱	مرگ ارتقایی سالک الی الله.....
۳۴۲	طلب واقعی با تبعیت از دستورات.....
۳۴۴	شرایط قابل درتلقی هدایت.....
۳۴۷	تقسیم افراد بنا به قابلیت پذیرش.....
۳۴۸	خضر و موسی تمثیلی از استاد الهی و شاگرد.....
۳۵۲	شکستن بت های سالک توسط استاد راه.....
۳۵۳	استاد راه (راوی حدیث).....
۳۵۵	لزوم شناخت زبان قرآن.....
۳۵۹	پرورش متشابهات در دامن محکمت.....
۳۶۰	فاعل علی الاطلاق خداست.....
۳۶۲	قرآن ناطق شارح قرآن صامت است.....

﴿أُولَئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ﴾

- ۳۶۳ رب مطلق و رب مقید
- ۳۶۶ استاد هادی مظهر انسان کامل یا مظهر رب
- ۳۷۰ مراتب قرآن
- ۳۷۱ شرایط ادراک
- ۳۷۴ مخاطبین اولئک
- ۳۷۵ فطرت ثانویه
- ۳۷۸ اهمیت حفظ فطرت اولیه
- ۳۸۱ مبدأ محبت هادی است
- ۳۸۲ من ربهم
- ۳۸۲ کمالات چگونه دریافت می شوند؟

﴿أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾

- ۳۸۵ هرکسی زارع و زرع و مزرعه خود است
- ۳۸۸ کشاورز حقیقی
- ۳۸۹ توجه انسان
- ۳۹۳ تعریف اصطلاحات فلسفی

مقدمه

قرآن علم نامتناهی خداوند تعالی است که در نشئه‌ی ملک در قالب الفاظ و حروف تجلی کرده است. این الفاظ و حروف به ظاهر محدود، دارای معانی نامحدودند. به همین دلیل کسی که در مقام تفسیر این کتاب عظیم الشأن برمی‌آید به قدر ظرف وجودی خود می‌تواند معانی قرآن را استخراج کند و هیچ‌کس نمی‌تواند ادعا کند که تمام معانی آیات را در تفسیرش بیان کرده است.

هر مفسری مزاج، شاکله و صفات غالب نفسانی خاصی دارد. به همین دلیل تفسیری که از کانال وجودی هر مفسر بیان می‌شود با تفسیری که از کانال مفسران دیگر جاری می‌گردد، متفاوت خواهد بود. می‌توان گفت قرآن مانند آبی زلال در کانال وجودی نفوس مفسران رنگ می‌گیرد و هریک طبق باطن خود آیات الهی را تفسیر می‌کنند «أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أَوْدِيَةٌ بِقَدَرِهَا»^۱.

به عنوان مثال برخی از مفسران، قرآن را به صورت عقلی و فلسفی، برخی بنابر روایات و برخی دیگر به صورت آفاقی تفسیر کرده‌اند.

هر کدام از این تفاسیر در جایگاه خود صحیح و لازم‌اند. ولی اگر در مقام مقایسه بین تفاسیر برآیم تا افضل آنها مشخص شود، می‌گوییم چون شرافت

۱. رعد، ۱۷. خداوند از آسمان آبی فرستاد که از هر درّه و رودخانه‌ای به اندازه‌ی آنها سیلابی جاری شد.

هر علمی به معلومی است که علم از آن حکایت می‌کند، پس درجه‌ی وجودی علم تفسیر نیز بنا به معلومی که مورد حکایت اوست مشخص می‌شود. به عنوان مثال اگر تفسیری بنا به علوم نقلی باشد فضیلت آن تفسیر در حد علوم نقلی است و اگر تفسیر عقلی باشد دارای درجه‌ای در حد علوم عقلی خواهد بود. البته اگر دقت کنیم می‌یابیم که علوم نقلی و عقلی تنها یک هدف اصیل و بالذات دارند و آن هدف این است که انسان به نفس الهی خود معرفتی حقیقی بیابد یعنی همان هدفی که انبیاء و انسان‌های الهی در پی تحقق آن بودند.

اگر هدف تمام علوم را معرفت به نفس بدانیم دسته بندی علوم نیز از نحو متعارف خارج شده و تمام علوم از جمله علوم نقلی و عقلی و... به عنوان علوم آلی^۱ معرفی می‌شوند، زیرا تمام علوم ابزاری برای شناخت نفس اند و علم انفسی یگانه علم اصالی و بالذات خواهد بود؛ پس تفسیری که بر مبنای معرفت به نفس انسانی است افضل تفاسیر خواهد بود.

لازم به تذکر است که این مطلب به معنای ناتوان نشان دادن کسی که قرآن را به صورت نقلی یا عقلی تفسیر کرده نسبت به مفسر انفسی قرآن نمی‌باشد، بلکه مقصود مقایسه تفاسیر با یکدیگر است و تفاسیری مانند المیزان گرچه به ظاهر تفسیر آفاقی هستند ولی در حقیقت تفسیر باطنی قرآن و دارای مرتبه‌ی بسیار والایی در بین تفاسیر می‌باشند.

امام علی علیه السلام می‌فرماید: «مَعْرِفَةُ النَّفْسِ أَنْفَعُ الْمَعَارِفِ»^۲ خودشناسی،

۱. علوم آلی یا علوم ابزاری علوم هستند که مقدمه و ابزار تحقیق برای علوم دیگر هستند. مانند منطق که مقدمه‌ی فلسفه است و علم اصول که مقدمه‌ی فقه است.

۲. غرر الحکم و دررالکلم، ص ۲۳۲

سودمندترین شناخت هاست، لذا تفسیری که بر مبنای معرفت نفس باشد افضل از تمام تفاسیر خواهد بود. بنابر مباحثی که در کتاب بیان خواهد شد مشخص می‌شود که قرآن تجلی نفس ناطقه‌ی انسان کامل و غایت تفسیر انفسی، معرفی انسان کامل است، در این صورت قرآن چهره‌ی باطنی خود را نمایان می‌کند و می‌یابیم که قرآن شرح باطن و حالات نفسانی ماست.

تفسیر پیش‌رو تفسیری است که بر مبنای معرفت نفس بیان شده و چون حاصل تبدیل صوت‌های ضبط شده در کلاس به نوشتار است، شاهد تکرار برخی مطالب در آن خواهید بود.

مطالعه‌ی این کتاب برای کسانی که زمینه‌ی علمی مناسبی ندارند توصیه نمی‌شود، چرا که بسیاری از مطالب عنوان شده بنابر بحث‌های سنگین معرفت نفس، فلسفه و... پیاده شده است.